

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26814,Sesja-naukowa-Dzialalnosc-Wojskowego-Sadu-Rejonowego-w-Lodzi-1946-1955-Lodz-29-m.html>
02.03.2026, 01:19

Strona znajduje się w archiwum.

Sesja naukowa „Działalność Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi 1946-1955” – Łódź, 29 maja 2003 r.

29.05.2003

29 maja 2003 r. w Łodzi w sali posiedzeń Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Składowej 43, odbyła się konferencja naukowa zatytułowana „Działalność Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi 1946-1955”. Sesja przygotowana została przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Łodzi oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Słowo wstępne do uczestników spotkania wygłosił prof. dr hab. Leon Kieres Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Przypomniął zebrany cel działania IPN w zakresie ścigania zbrodni przeciwko narodowi polskiemu. Następnie prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UŁ powitał zgromadzonych w imieniu władz wydziału.

W pierwszym referacie prof. dr hab. Witold Kulesza, dyrektor KŚZpNP, przybliżył pojęcie zbrodni sądowej i przytoczył genezę tego określenia. Zaprezentował przykłady orzeczeń sądów wojskowych, których wysokość była szczególnie rażąca w stosunku do winy skazanych. Kolejny referent dr Marcin Zaborski z KUL przedstawił dzieje średniej szkoły prawniczej w Łodzi, pierwszej tego typu placówki w powojennej Polsce oraz początki sądownictwa wojskowego w Łódzkiem. Tematem wystąpienia Sławomira Abramowicza z Oddziałowej KŚZpNP w Łodzi byli ludzie działający w strukturach łódzkim WSR. Zebrany przedstawiono m.in. sylwetki sędziów tegoż sądu.

Kolejni referenci omówili wybrane procesy członków i żołnierzy organizacji niepodległościowych, działających na terenie woj. łódzkiego po 1945 r. Joanna Żelazko z BEP Oddział w Łodzi scharakteryzowała proces kierownictwa Okręgu Łódzkiego Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Dr Tomasz Toborek z BEP Oddział w Łodzi referował rozprawę kierownictwa pierwszej komendy Konspiracyjnego Wojska Polskiego, zaś rozprawa trzeciej komendy tejże organizacji była tematem wystąpienia Ksawerego Jasiaka. Jacek Pawłowicz z BEP Oddział w Warszawie zapoznał słuchaczy z działalnością i przebiegiem procesu Kierownictwa Pogotowia Akcji Specjalnej – Narodowego Zjednoczenia Wojskowego przed WSR w Łodzi. Natomiast dr Jerzy Bednarek z Oddziałowego BUiAD w Łodzi omówił przebieg likwidacji oddziału Stanisława Panka „Rudego” i procesy jego żołnierzy przed sądami wojskowymi.

Autorzy referatów przybliżyli też słuchaczom zagadnienia związane z działaniami WSR w stosunku do różnych środowisk społecznych. Ich przykładem były represje sądowe stosowane wobec duchownych katolickich omówione przez Radosława Petermana z Oddziałowego BUiAD w Łodzi. Tematem wystąpienia dr Janusza Wróbla z BEP Oddział w Łodzi stały się procesy członków niepodległościowych organizacji młodzieżowych.

Prok. Robert Kopydłowski z Oddziałowej KŚZpNP w Łodzi – na przykładzie wybranych spraw – dokonał prawno-karnej oceny orzecznictwa WSR w Łodzi.

Podczas dyskusji kończącej obrady, głos zabrali m.in.: prof. dr hab. Andrzej Rzepliński – doradca Prezesa IPN, historycy oraz przedstawiciele lokalnych organizacji kombatanckich.

W czasie sesji wygłoszone zostały referaty:

Wprowadzenie – prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski – dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego

„Pojęcie zbrodni sądowej” - prof. dr hab. Witold Kulesza (Instytut Pamięci Narodowej – Warszawa)

„Ludowy wymiar sprawiedliwości w Łodzi. Wybrane zagadnienia 1945-1956” - dr Marcin Zaborski (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

„Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi - ludzie i struktury” - Sławomir Abramowicz (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

„Proces kierownictwa Okręgu Łódzkiego Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość” - Joanna Żelazko (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

„Kierownictwo I Komendy Konspiracyjnego Wojska Polskiego przed WSR w Łodzi” - dr Tomasz Toborek (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

„III Komenda Konspiracyjnego Wojska Polskiego Jana Małolepszego »Murata« przed WSR w Łodzi” - Ksawery Jasiak (Uniwersytet Opolski)

„Kierownictwo Pogotowia Akcji Specjalnej – Narodowego Zjednoczenia Wojskowego przed WSR w Łodzi” - Jacek Pawłowicz (Instytut Pamięci Narodowej – Warszawa)

„Duchowni katoliccy przed WSR w Łodzi” - Radosław Peterman (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

„Procesy członków niepodległościowych organizacji młodzieżowych przed WSR w Łodzi” - dr Janusz Wróbel (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

„Likwidacja oddziału Stanisława Panka »Rudego« i procesy jego żołnierzy przed sądami wojskowymi” - dr Jerzy Bednarek (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

●
„Prawno-karna ocena orzecznictwa WSR w Łodzi” - prok. Robert Kopydłowski (Instytut Pamięci
Narodowej - Łódź)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Łódź